

הוצאת ספריו וכתביו הקי ומפעלים להפצת תורתו

משתגעין ומתלהטין ב תורה האור החיים הקדוש

פרשת כי-תצא תשפ"ג | גליון עט

פנינים מובחרים משובדים ומתמצנים על פי דברי רבינו

פניני חיים

כ"ב בש"ס בצלאל - לע"נ הרה"ח רבי משה שמואל ב"ר בצלאל ז"ל

פי תצא למלחמה על אֹיְבֵיךָ וְנָתַנּוּ ה' אֱלֹקֶיךָ גִּדְדָה וְשִׁבִיתָ שָׂרֵיָהּ (כ"א, י"א). קשה מהו כפל הלשון 'ושבית שביו'. ויש לפרש, דהגם שיראה בעיני האדם שבדרך הטבע הוא "שביו" של האויב ושבוי בידו, עם כל זאת "ושבית" למעלה מדרך הטבע. ומסיים רבינו: 'ומזה עיניך תחזינה כי ה' הוא הנותנו לפניך, ולא כחך ועוצם ירך עושה חיל'.

פי תהיין לאיש שְׂתֵי נְשִׁים הָאֶחָת אַהֲבָה וְהָאֶחָת שְׁנוֹאָה וְגו' וְהָיָה הַבֵּן הַבְּכֹר לְשְׁנוֹאָה (כ"א, טו). קשה מדוע אמר הכתוב בלשון ודאי, והיה צריך לומר בלשון ספק "ואם היה" הבן הבכור לשנואה.

ויש לפרש, על פי מה שמצינו שראה ה' כי שנואה לאה ויפתח את רחמה לפני רחל, למרות שרחל היתה האהובה. ולכן גם כאן אמר הכתוב בלשון ודאי, שבודאי יהיה קודם בנים לשנואה, ומסיים רבינו: 'כי ה' יראה בנשברי לב לסמכם'.

פי יהיה לאיש בן סוֹרֵר וּמוֹרֵה אֵינָנו שְׁמַע קוֹל אָבִיו וְקוֹל אִמּוֹ (כ"א, יח). יש לפרש על פי מה שאמרו בגמרא 'אביו' זה הקדוש ברוך הוא, 'אמו' זה כנסת ישראל, ואומרת התורה, שאם הבן מרד בהקב"ה ולא שמע למצוותיו, וההורים מצידם לא חינכו וייסרו אותו, זה גרם אחר כך שהבן ימרוד גם בהוריו, ולכן הגם שייסרו אותו, עכשיו כבר לא ישמע אליהם. וכלשון רבינו: 'כי לפי שילדיו חושכים שבטם מבניהם, ומניחים אותם לעשות הטוב בעיניהם, זה יסובב שגם בהם ימרוד'.

לא תרצה את שור אחיך או את שני נדחים והתעלמם מהם השב תשיבם לאחיק (כ"ב, א). יש לפרש בדרך רמז, על אותם בני אדם שחטאו כל כך עד שהינם דומים לשור ושה, וציוותה התורה לצדיקים "לא תראה את שור אחיך ואת שני נדחים" - היינו לפי שהקדוש ברוך הוא מכונה "אח" כלפי הצדיקים, ומוטל עליהם חוב קדוש ואחריות שלא יתעלמו מהרשעים, אלא ישיבו אותם להשם, וכדברי רבינו: מתחילה ישיבם לדרך הטוב, ובזה יתקברו אל אביהם שבשמים.

ואם לא קרוב אחיך אליך ולא ידעתו ואספתו אל תוף ביתך - שבאם אין הקדוש ברוך הוא קרוב אליהם, כמו בזמן שישראל בגלות, שנסתם הקץ, ואין מי שיודע מתי קץ הפלאות, עד שכבר לא יצו להתקרב להשם. וכדבריו של רבינו: 'זה יסובב הרחקת האמונה כאשר עינינו רואות בדורות הללו'. עם כל זה מצוה הקדוש ברוך הוא 'ואספתו אל תוף ביתך' זה בית המדרש, ששם ילמדו אורחות חיים, ואור התורה תצילהו, עד שיתרצה השם יתברך וידרשהו.

מוסר חיים לקח מהפרשה במשנת רבינו

בשמי"ב ראש - לזכות ידידנו הרה"ח רבי יהודה בן שרה מרים הי"ו ווייס

ריבוי בתאוות עולם הזה - מבטל החשק לתורה ומצוות

החטא, והרי הוא נשון מ'נחש הקדמוני' הוא יצר הרע.

זה לשון קדשו: "את פספך" הם הדברים שהאדם כוסף בעולם הזה לדברים הנדמים, לא תמן לו בְּנֶשֶׁךְ, כי כשאדם משלים תאוות נפשו הבהמית, ומטעים רוחו מכסופיו, הוא נשון בזה ומטיל בו ארס החטא. ואמר וְבַמְרִבִּית לֹא תִמְנֶן אֶכְלֶךָ - פירוש, אפילו אֶכְלֶךָ, שהוא דבר שהורשית לאכול, לא תרבה בו, כי כשאדם הולך אחר גרונו ויטה גבול התאוה שבו למותרות, בזה יחשיך אור הנפש, כי 'כשזה קם זה נופל', כשמתרבה תאבון המורגש מתמעט תאבון הרוחני, והוא מאמר הכתוב (משלי יג כה) 'צדיק אוכל לשובע נפשו', לא להנאת ההרגש.

ובהקדמתו לספר אור החיים הקדוש. מעיד רבינו על עצמו: שקיבל על עצמו כמה קבלות לפני שכתב ספרו הקדוש, ואחד מהם להתרחק ביותר מתענוגי עולם הזה, כדי שיזכה לכוון לאמתה של תורה.

הנה לשון קדשו: "להרחיק דְבָרֵי חַל וְתַעֲנוּגֵי עוֹלָם הַזֶּה, פִּי הֵם הַדְּבָרִים הַפּוֹגְמִים מֵעֵקֶרְךָ [דברים אלו כשלעצמם גורמים לפגם, ולא דוקא משום שמא ימשך מהם לדברים אסורים], ופוגמים פְּגִימַת בְּשֵׁר אֶת הַמְּתוּק [שהגוף פגום את הנשמה], וְלֹא יֵאִירוּ שְׂבִילֵי [דרכי] פְּרוּשֵׁי הַתּוֹרָה מִמְקוֹר הָאֱמֶת, וְאֵם יֵאִירוּ, יְהִיוּ כְּסֵף סִינַיִם" [תערובת של אמת ופסולת].

ובספרו **ראשון לציון** (משלי פרק א פסוק כ) מאריך רבינו לבאר כי תחילת פיתוי היצר בהערמה, שמוכרח לאכול ולשתות ולהתענג בתענוגי בני אדם כדי **שיהיה לו כח ללמוד תורה**, אך מטרתו התכליתית לפתותו כדי לחזק בו כוחות הגופניות ולהגביר בו החומר, ואחר זאת כאשר מתגבר בו ליחות הגוף הדבר מובן כי **יחלש כח הרוחני**. וגוף האדם ותגבורת הכלים הגופניים, הם כלי מלאכתו של היצר הרע, שבהם יעשה מלאכתו להתגבר על הנשמה במהרה.

על כן החכם עיניו בראשו, ויתגבר בכל עת למעט ככל יכולתו במותרות גשמיות, ואז יתחזק אצלו כח הרוחני כשאפפת ליבו הטהור.

"כי תצא למלחמה על אֹיְבֵיךָ וְנָתַנּוּ ה' אֱלֹקֶיךָ גִּדְדָה וְשִׁבִיתָ שָׂרֵיָהּ וְרֵאִיתָ בְּשָׂבִיָה אִשֶׁת פֶּת תֹּאֵר וְחִשְׁבָתָהּ בָּהּ וְלִקְחָתָהּ לָךְ לְאִשָּׁה, וְהִבֵּאתָה אֶל תוֹךְ בֵּיתְךָ וְגִלְתָה אֶת רֵאשִׁיָהּ וְעָשִׂתָה אֶת צְפָרְנֶיהָ". (כ"א, י')

כותב רבינו הקדוש (כ"א, יא): וְאָמַר 'וְחִשְׁבָתָהּ בָּהּ', פְּרוּשׁ, אִזּוּ הַחֶשֶׁק שֶׁהָיָה לוֹ בְּדַבְרֵי הַיֵּצֵר וּבְפִתּוּיָיו יִלְבִּישֵׁם בָּהּ לְתַקֵּן לָהּ הַמְשַׁפְּלוֹת וְעוֹלָם הַקֵּץ שֶׁפָּלוּ טוֹב... וְהוּא אוֹמְרוֹ וְהִסְרִיָה אֶת שְׂמֵלַת שְׂבִיָהּ מֵעֲלֶיהָ, פְּרוּשׁ, שֶׁקִּנְיָתָה מְשִׁבֵּתָהּ בְּמִקוֹם טָמֵא, וְזֶה יְהִיָה עַל יְדֵי מְרוּק הַחֶטְאִים וְדַרְכֵי הַתְּשׁוּבָה וְהַקְּנַת הַדַּעַת מוֹל אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בְּרוּךְ הוּא, וְיִבְחַר מְקוֹם מוֹשֵׁב לָהּ בֵּית הַמִּיּוֹד לְיִשְׂרָאֵל שֶׁהוּא בֵּית הַמְּדַרְשׁ, וְהוּא אוֹמְרוֹ וְיִשְׁבָּה בְּבֵיתָהּ, וְתִתְּוֹדָה בְּכִי עַל אֲשֶׁר מְעַלָה בְּאֵבֶיהָ וְאָמְרָה וְעַל פְּרִדְתָּהּ מֵהֶם, אֲבִיָה זֶה הַקַּב"ה, אִמָּהּ הִיא קְנִיטָה יִשְׂרָאֵל (בְּרַכּוֹת לה), גֵּרַח יָמִים זֶה שְׁעוֹר הַמְּסַפֵּיק לְשֵׁב, או יִרְמֹז לַחֲדָשׁ הַמִּיּוֹד לַתְּשׁוּבָה שֶׁהוּא חֲדָשׁ אֲלֵל... וְאוֹמְרוֹ בְּכֶסֶף לְפִי שִׂיאֵמַר אָדָם אֵיךְ יִמְשַׁל אָדָם בְּנֶפְשׁוֹ לְמַכְרָהּ, לָזֶה אָמַר בְּכֶסֶף, לְשׁוֹן כֶּסֶף, כִּי בְּאִמְצָעוֹת תֵּאֲזוֹת וְכֶסֶף לְבוֹת בְּנֵי אָדָם מִכְרָו אֶת נַפְשָׁם בְּיַד אוֹיֵב.

עיקר דבריו ברמז הכתוב, שאם האדם כוסף ורודף אחרי תאוות העולם הזה, הרי שבכך מוכר נשמתו וכוחות הטומאה הנקראים 'סטרא אחרא', ונשבה בידם חס ושלום.

כך מפרש הפסוק בפרשה, שכשרואה הנשמה שהיא "יפת תואר" שנשבתה ביד היצר הרע, הדבר הראשון שצריך לעשות "ולגלח את ראשה ועשתה צפרניה" - להתנתק מהמותרות ותאוות עולם הזה, שהשערות והצפרניים מסמלים עליהם. יחד עם זאת, להתחזק בלימוד התורה בבית המדרש שנקרא "ביתך" העיקרי של האדם.

בדרך זה מפרש בהמשך הפרשה הציווי **וּמְכֹר לֹא תִמְכְּרֶנּוּ בְּכֶסֶף** - נרמז כאן שלא ימכור את הנשמה באמצעות כסופים לתאוות עולם הזה, אפילו כשמותרים מעיקר הדין.

זאת כתב רבינו בפרשת **בהר** לפרש הפסוק **"את פספך לא תמן לו בְּנֶשֶׁךְ וְבַמְרִבִּית לֹא תִמְנֶן אֶכְלֶךָ"** (ויקרא כה, לו), שעל ידי כסופים לתאוות עולם הזה, האדם גורם שיכנס בו ארס

אגדה וחסידות

מאה ברכות נחשבים 'עונש' להמוציא שם רע

פי יקח איש אשה וגו'. דברה תורה כנגד גני אדם גם גני איש אשר חוזרים פניהם מן התורה פאומרים פי היום קצר למה שצריך להשתדל על המהרה וכו', וכשבא מוכיח לדבר אליו למה תמאס אשת נעורים, משיב פי אין התורה זנה ומפרנסת והוא צריך למחיה, גם אינו רואה סימן ברכה מאמצעות למודה הגם פי יעסק בה אין נפתחין לו שיערי פרנסה טובה, ואדרבא רואה פי כל האנשים שרחוקה ואינם חושבים בה כל עקר, בתייהם מלאים כל טוב.

ואומרו וענשו אתו מאה כסף. רמז למאה ברכות שחייב לברך בכל יום, כמו שדרישו (מנחות מג:): מאומרו ועתה ישאל מה ה' אלהיך שואל, אל תקרי מה אלא מאה, ופסוק זה בבעל תשובה נאמר פאומרים בגמרא (ב"ר פכ"א) ועתה אין ועתה אלא תשובה דכתיב ועתה ישאל מה ה' אלהיך שואל וגו', עד כאן, שחייב להשתדל להשלימם. (כב, יג-ט)

ענין מאה ברכות לבעלי תשובה דווקא

עוד זאת, בעיקר דברי רבינו שענין מאה ברכות שייך במיוחד לגבי בעלי תשובה, כפי שדרשו זאת מלשון הכתוב 'ועתה ישראל מה ה' שואל מעמך', ואמרו חז"ל 'אין ועתה אלא תשובה', מעורר החיד"א במדבר קדמות (מערכת ב' אות ד') שלכאורה צריך להבין השייכות של מאה ברכות למעלת מצוות התשובה.

ומביא מה ששמע בשם רבינו, מאמר נפלא עמ"ש חז"ל (ברכות לה, ב) שלאחר שהאדם מברך על המאכל נעשה כמו שלו, כמו שנאמר "הארץ נתן לבני אדם", ולכאורה קשה דהלא כללא הוא (פסחים פח, ב) 'מה שקנה עבד קנה רבו', וא"כ כל מה שהשי"ת נותן לנו נקנה לו בחזרה, ותיכף בסיום הברכה לא מהני הברכה, כיון שחוזר עצם זכות המאכל לאדונו מלך העולם. אלא ודאי שלאחר הברכה מתבטל מאיתנו שם עבדים ומתחדש עלינו דין בנים למקום, ונמצא הברכה מהני שהאדם זוכה בקנין המאכל.

ולאור זה פירש הטעם והרמז שבעל תשובה צריך במיוחד להשתדל בהשלמת מאה ברכות, שהרי לולא הברכות יש לנו שם עבדים, וא"כ תשובתו אינה יכולה להועיל, לפי ש'מלך שמחל על כבודו אין כבודו מחול' (כתובות יז, א). וכח אמירת הברכות מיד נעשה בבחינת בנים למקום, וממילא תשובתו יכולה להועיל, שהרי 'אב שמחל על כבודו כבודו מחול' (קדושין לב, א). וזה השייכות שבין מאה ברכות למצות תשובה.

והנה יסוד הדברים שתשובה מועלת מכח הדין 'אב שמחל על כבודו' כבר כתב רבינו בספה"ק חפץ ה' (שבת פט, ב) לגבי מה שאמרו בגמרא שלעתיד לבוא יאמר הקב"ה ליצחק אבינו 'בניך חטאו לי', ויאמר לו יצחק, רבוננו של עולם 'בני ולא בניך', בשעה שהקדימו לפניך נעשה לנשמע קראת להם בני בכורי, עכשיו 'בני ולא בניך'. ופירושו, שיצחק דקדק ממה שאמר השי"ת 'בניך', משמע שאינם נחשבים כבנים שימחול להם ויהיה כבודו מחול, אלא מלכם הוא, ומרדו בו, ואצל מלך הדין שאין כבודו מחול. ולכן השיבו יצחק 'למה תאמר בני ולא בניך, הלא מאז קראת אותם בני, ואם כן מצית לממחל להו כדין אב לבנים'.

ובספה"ק בני יששכר (מאמרי שבת מאמר ט, ובכ"מ) הביא בשם הלימודי ה' (קא, א) והחיד"א בספר אהבת דוד (דרוש ד' לשבת תשובה) שזהו הטעם שהתשובה מועלת רק לישראל ולא לאומות העולם (מדרש תנחומא האזינו ד). משום שישראל נקראו בנים למקום, ואב שמחל על כבודו כבודו מחול, ואומות העולם נקראים עבדים, ומלך שמחל על כבודו אין כבודו מחול.

הברכת שמעון דקדק טובא, וכי עונש הוא לברך מאה ברכות, אדרבה אין לך זכיה ועבודה נשגבה כמעלת הברכות להודות ולהתקשר עם בוראו.

וביאר ע"פ הידוע מאמר מרן הרה"ק הבעש"ט ז"ל לפרש מה שאומרים בזמירות 'משוך חסדך ליודעיך אל קנא ונוקם', ותוכן דברו במשל למלך גדול שעבר במרכבתו ברחוב העיר, ובא נער מנוער אחד וזרק עליו אבן, ורצו עבדי המלך להרוגו, אך המלך מנע בעדם ואמר להם שיאספיהו אל ביתו, ובמשך תקופה ארוכה האכילו וגידלו כיד המלך בכל מיני טובות וחסדים, וזה היה הנקמה והיסורים הגדולים ביותר בעבור אותו נער, שמתוך כל אלו הטובות הבין והעריך במשך הזמן את מי הרגיו וביזה, את המלך הגדול.

וז"ש 'משוך חסדך ליודעיך', שע"י החסדים המרובים שתיטיב עמם ידעו ויבינו את עוצם גדולתך, וזה יהיה 'אל קנא ונוקם', עכד"ק.

וזהו הביאור גם כאן, דכשיתבונן האדם בשעת אמירת מאה ברכות, ויכיר ויראה את כל הטובות שעושה השי"ת עמו מדי יום ביומו משעת קומו עד שכבו, זה יהיה עונשו הגדול על החטא, והבן.

והמנחת יצחק (פרשת עקב) כתב לפרש הענין בפשטות, כי הברכות מלמדות את האדם להכיר ולהבין שכל הנהגות העולם והנאותיו תלויות בה', וכי הוא הנותן לך כח לעשות חיל, שהכל נהיה בדברו. וממילא תתחזק אמונתו בה' בבטחון עז שיזמין לו את פרנסתו הנצרכת לו כאשר יקבע עיתים לעסוק בתורה, ועל ידי זה לא יוציא שם רע על התורה הק' שמחמתה אין לו פרנסה.

[ומסביר בזה מדוע הסמיכה התורה את הפסוק שלומדים ממנו שצריך להשלים מאה ברכות, לפרשת עליית משה רבינו להר סיני לקבל את הלוחות השניות, לפי שעתה שהוריד משה את התורה צריכים ישראל לדעת כי כל הנאות העולם ניתנו להם מיד השי"ת, ואם יעסקו בתורה אין זה סיבה שלא יהיה להם פרנסה, אלא אדרבה על ידי לימוד התורה יצליחו נכסיהם].

ויש להוסיף הבנה בדברי רבינו לפי יסוד החפץ חיים בשמירת הלשון (ח"ב פכ"ח) ואלו דבריו:

שכל העונשים שבתורה אינם מחמת שהקב"ה כועס על החוטא, ומחמת כן הביא עליו עונשים לרעתו ח"ו. אלא מטרת העונש שהקב"ה מביא עליו הענשים כדי לנקותו, עיי"ש. וגם עיקר הכוונה כאן הוא 'כפרה' שע"י אמירת מאה ברכות יתכפר ויתנקה מחלאת העוונות, ונקרא 'עונש' כי כל עונש הוא לשם תיקון הנפש והכפרה השלימה.

Advertisement for the book 'Matah Brachot' (מאת מגידי שיעור והוגי תורת האור החיים הקדוש מעידים: עם הספר 'כל הכתוב לחיים' הכולל אלפי ביאורים מגדולי הדורות על ספר "אור החיים" הקדוש, מרגישים 'מתיקות ועריכות' בדברי האור החיים הקדוש, ומגלים צפונות ונפלאות בתורתו הקדושה, עד בכדי שי'משתגעין ומתלהטין אחריה'). Includes an image of the book and contact information: להשיג בכל חנויות הספרים, או בקו ה'מורשת' 0733.713.620

אור החיים' – ספרו הקדוש על התורה

פרק רביעי מסדרת מאמרים משובבי נפש שיבואו עלי גליון במדור זה להתלהט ולהתקדש בלימוד אור החיים הקדוש

ע"ה, לתועלת הבא לקרות שלא יחסר לו כל לחם אבירים.

וכן כתבו חכמי ונוציה בהסכמתם, בהדגישם את רשותם להדפיס את 'אור החיים' הקדוש ביחד עם החומש: "לכן הנה אנחנו באים באר"ש שפתינו להשכים ולהסכים על ידו, יד החזקה, להדפיסו עם חמשה חומשי תורה ועם תרגום ופירוש רש"י ז"ל, למען לא יחסר כל בו כאשר עלה על לבבו".

תריסר עשורי שנים לאחר מכן, התבטא הרה"ק רבי יצחק אייזיק מזידיטשוב זי"ע ואמר: "אליבא דאמת, תורה שבכתב אמורה להיות מודפסת ללא תג מתורה שבעל פה עלי גליון, כספר תורה ממש. בקושי התירו להדפיס פירוש רש"י עם החומש, מפני שהכל צריכים לפירושו וכיצד ילמדו הבריות פשוטו של מקרא זולתו. אף את פירוש האור החיים' הקדוש התירו צדיקים להדפיס עם החומש, מפני קדושתו המופלגת" אך חמור הדבר שהתורה הרצועה ונטלו המחברים והמהדירים רשות לעצמם להדפיס כל פירוש שיחפצו עם החומש".

כן מובא בספר 'פאר יצחק', תולדות הרה"ק רבי יצחק אייזיק מזידיטשוב זי"ע, לר' מיכאל בראור ז"ל (ירושלים תרפ"ח - פרק כד). ומאריך שם בקפידתו של הרה"ק מזידיטשוב שלא יודפסו דברי הרב ודברי התלמיד בגויל אחד. כאשר ראה שהדפיסו את הספר 'כסא מלך', להגאון המקובל רבי שלום בוזאגלו זצ"ל, כשבאותו דף מופיעים גם התיקונים מהזוהר הקדוש, תהה: "הכיצד מרהיבים הם, המדפיסים, להעמיד בדף אחד את דברי הרב ודברי התלמיד!?"

לימים, הביאו לו חמשה חומשי תורה שהודפסו בהם פירושו של אחד מצדיקי הדור, שהרה"ק מזידיטשוב בעצמו הסכים על הדפסתם, אך הוא נחרד לראות שהודפסו ביחד עם החומש. "אעקור אותם משרשם", התבטא כלפי המדפיסים. וכיצא בזה, כאשר ראה שהגהותיו של הגאון רבי יוסף שאול נתנזאהן זצ"ל (עמו היה בקשרי ידידות) מודפסות על דפי השולחן ערוך, הקפיד. וכאשר ראה שהחסידיים אינם מבינים את הקפדתו, התבטא על פירוש רש"י ופירושו האור החיים'.

אך יצוין זאת שאין וודאות שזו בדיוק לשון קדשו, שכן רבנו בעצמו הדפיס כן את ספרו במהדורתו הראשונה. ואולי כוונתו על המהדורות הבאות, שבאו המדפיסים לשאול בעצת רבותיהם והורו להם שיתירו את האור החיים' על מכוננו בגליון החומש.

שכתב לספרו 'פרי תואר'. אין זאת אלא שהספר 'אור החיים' נמסר לדפוס זמן רב קודם יציאתו לארץ ישראל, ואילו הספר 'פרי תואר' הושלם ונמסר לבית הדפוס סמוך ממש לעלייתו של רבנו ארצה (וכפי שסיים הקדמתו: 'ותשלם המלאכה בחודש אב הרחמן תק"א"). בכך מובן גם, מדוע לא נמסרו שני הספרים באותו בית דפוס (הספר 'אור החיים' הודפס בונוציה, והספר 'פרי תואר' באמסטרדם), שכן לא באותו פרק נמסרו שניהם.

עם זאת, התמשכה מלאכתם של המדפיסים ועד שהאיר העולם מאור החיים' הקדוש התקדשה שנת תק"ב, שנה הנקובה בשער הספר, וכפי שניכר מהסכמתם של חכמי ונוציה שניתנה ביום ב' לסדר "ויתן לך את ברכת אברהם" שנת תק"ב. מי יעלה לנו השמימה, להאיר נתיבו של 'אור החיים', כיצד נסלל בהשגחה עליונה שיתלו המאורות ביום שבחר קודשא בריך הוא ---

[יתירה מכך: מהדפסתה של הסכמת חכמי ונוציה בראש הספר ולא בשוליו, יש לשער שניתנה קודם שהחלו לסדר את הספר. ואם כן, ניאלץ להעריך שהספר לא הודפס בתחילת שנת תק"ב אלא לקראת סופה. ואכן, היו שנטו להגיד שהתאריך הנקוב בשער הספר - "בשנת כ"י עבודת הקדש עליהם בכתף ישא' - לא באה לציין את השנה בלבד, אלא גם את פרשת השבוע בו הועלה הספר למזבח הדפוס, בחודש סיון תק"ב].

במתיבתא דרקינא

עוד לפני שהתפרסמה תורת רבנו בהאי עלמא, קדמה אתערותא דלעילא והספר התקבל במתיבתא דרקינא, כאשר אמר עליו מרן אור שבעת הימים הבעל שם טוב הקדוש זי"ע: "ראיתו יושב על כסא בהיכלו של משיח ומעיין בספרו, ודרכו קרובה לדרכנו" (רשימות הגה"ח רבי נחום זאב ברזובסקי זצ"ל רבם של חסידי סלונים בבני ברק, ששמע מפי הגה"צ רבי משה מידנר זצ"ל (מגדולי עדת חסידי סלונים, ונכדו של הרה"ק רבי אברהם בעל ה'יסוד העבודה' מסלונים זי"ע). וכן כתב הגה"ק רבי שלום תאומים זצוק"ל בספרו 'אור התורה' (פרשת בהעלותך), בהביאו את דברי רבנו: "הנה תורת הקדוש בעל 'אור החיים' זורח כשמש בצהרים ומאיר בכל העולמות" ---

לצד פירוש רש"י הקדוש

כאשר הגיש רבנו את חיבורו לבית הדפוס, יעצוהו כליותיו להדפיסו על גליון החומש עם תרגום אונקלוס ופירוש רש"י הקדוש זי"ע, כפי שכתב בהקדמתו: ויעצוני כליותי להדפיס החידושים סמוכים למקרא ותרגום, ופירוש אדון המפרשים ואורם רבינו שלמה

את הספר כתב רבנו במשך שנים רבות ורק התקינו לדפוס בהיותו בליוורנו, ומסתברא שאז תיקן את התאריכים והתאים את מנין השנים. והא ראייה, שהגאון רבי יהודה בירדוגו זצ"ל כתב בסוף ספרו 'מים עמוקים' על התורה, בזו הלשון: "הפצרתי בדין חברי הנעים מעלת החכם השלם הותיק הר' חיים ן' עטאר נר"ו יאיר, ונתפצר ונתפתה לי להביא אל בית הדפוס קונטרס זה טפל ומחובר לספרו שעל התורה, ישלם ה' פעולו אמן כן יהי רצון" - והרי שהתכוון רבנו כבר אז, בעודו במרוקו, להדפיס את ספרו.

גם מלשון הסכמת רבני ארגיל, שניתנה בט"ו בסיון תצ"ט כשהיה רבנו בדרכו ממרוקו לאיטליה, משמע, כי כבר אז היה בדעת רבנו להדפיס את ספרו, ואולי כבר היה מוכן ומתוקן לדפוס (אלא שברבות הימים תיקן את תאריכיו, כמבואר).

עם סיום הכנת הספר לדפוס, כתב רבנו את הקדמתו המפורסמת והזכיר בסיימה את השלמת מלאכת הקודש: ותשלם מלאכת שמים זו בחודש אב הרחמן, ביום טוב שקבעו ישראל יום גמר מלאכת עצי המערכה, שנת אש"ר או"ר לו בציון אשר אנכי עולה שמה.

אך בל נטעה לומר שהספר הושלם ביום חמשה עשר באב תק"א, כי אם בשנת ת"ק סיים רבנו את התקנת הספר - והמדפיסים שגו והדגישו את כל תיבת אש"ר, בעוד שרבנו התכוון להדגיש את שתי האותיות האחרונות בלבד.

שכן בערב ראש חודש מנחם אב תק"א יצא כבר רבנו מליוורנו ובמחצית החודש שהה באי מסינא [ואין לומר שאת ההקדמה כתב רבנו בלב ים ושיגרה לליוורנו בידי שליח, גם מחמת חוסר הסבירות שבדבר, וגם מדקדוק לשונו שהזכיר בתוך ההקדמה "פה ליוורנו"]. גם 'כתב הרשות' שנתנו ראשי העדה בונוציה למדפיס ניתן בכ" במרחשון תק"א, ונאמר בו כי "בא בעל הדפוס היקר... ובידו ספר מחדש הנקרא 'אור החיים', הלא הוא פירוש על התורה שחיבר מעלת מורינו הרב הכולל רבי חיים אבן עטר נר"ו, מתושבי מערב היושב עתה בעיר ליוורנו" [והתאריך הולם את הידוע, כי בשלהי שנת ת"ק יצא רבנו למסע במדינות איטליה ופקד גם את ונוציה, שם מסר את ספרו להדפסה].

לפיכך, עלינו לשער שרבנו סיים את עריכת הספר ואף את כתיבת ההקדמה במחצית חודש מנחם אב ת"ק, קודם שיצא למסעו הארוך בקהילות ישראל. באורה של השערה זו, נבחר את סגנון ההקדמה שכתב רבנו ל'אור החיים', שלא ניכרת בו אותה התלהבות לקראת הגעתו לארץ ישראל, כפי שהיא מובחנת בהקדמה

אלפים כבר נושעו

בזכות תרומתם למען האור החיים' הקדוש
והפצת ספריו הקדושים

קנה לעצמך זכות אצל האור החיים הקדוש

מוקד הישועות: 0733-713-620

מבית אור החיים הקדוש

הנצח ספריו וכתביו הקדושים

התפעלים למסעם תורתו

לזכות ידידנו הרה"ח רבי יהודה בן שרה מרים הי"ו ווייס

סס סס

”אבדת אחיך” – חלקו בתורה

שכל אחד צריך למצוא ולגלות את חלקו בתורה

וכן תעשה. וכנגד חלק התורה אשר וכן תעשה לך כל אבדת אחיך, וקראת הפתוב אבדה, כמו שפרשנו רשב"י (קדושין ב): משל למי שנגזרה לו אבדה, מי מחזיר על מי וכו', כי חלק העולה לאיש זה, והנה הוא אבוד מהעולם כיון שאין זולתו יכול להשיגו כפאמור בדברי המקובלים, ובמאמצעות השבתו בתשובה הנה הוא מוצא אותה. (כב, א)

דברי רבינו כאן יובנו ע"פ מש"כ בפרשת בלק (במדבר כד, ז) בשם חז"ל (שמו"ר כח, ו) כי כל איש ישראל קיבל מסיני חלק בתורה, ועל זה אמר הכתוב 'תורה צוה לנו משה מורשה' ודרשו חז"ל (פסחים מט, ב) 'אל תקרי מורשה אלא מאורשה'. ופירושו - כפי המבואר מהקדמת רבינו לספר אה"ח - שכשם שאמורשה מיוחדת לבעלה ואסורה על כל העולם, כך חלק זה שבתורה מיוחד רק לו ואי אפשר לאחר להשיגו. ועל זה הביא כאן את המשל של רשב"י שדרשו של איש לחזר אחר אשה, ורצה לומר שהחלק המאורס לו בתורה נחשב לגביו כאבדה מפני שהוא צריך לחזור אחריו ולגלותו, עד שימצאו ויגלהו.

ומבואר עוד שם בהקדמה, שלאחר שהאדם מתחיל לחפש להשיג את חלק התורה השייך לנשמתו, כנגד זה התורה ג"כ מחזרת אחריו כדי שיגלה את סתריה ויבאר את חלקו בתורה.

וכן שנינו בברייתא 'מרגינתא דרבי מאיר' (הובאה בראשית חכמה שער היראה פ"ב) בזה הלשון: 'תורת ה' תמימה עומדת לפני האדם בשעה שהוא עוסק במשנתו ואומר: ה' עמך גבור החיל הנה באתי ללמוד, על כן יצאתי לקראתך לשחר פניך ואמצאך'.

ובספה"ק 'אורח לצדיק' להרה"ק רבי אליעזר מלינסק ז"ע (פר' לך לך) כתב עוד, שלאדם אין חשק ללמוד את מה שאינו שייך לשורש נשמתו, וכעין מה שאמרו חז"ל שאין אדם לומד תורה אלא במקום שלבו חפץ, וזה לשונו שם:

'שהאדם עם כל הברואים הם נבראים באורייתא, וכשהאדם לומד אותה אזי לומד ממה שהוא משרשו, ומה שאינו שרשו אין לו חשקות ואינו יכול ללמוד, וזהו 'בתורתו יהגה', שנקראת 'תורתו'."

זכותו של רבינו וכוונתו צדיק לברכה יגן עלינו.

השי"ת תובע את עלבונה של תורה

פי' יקח איש אשה ובא אליה ושנאה. וְשֵׁם לָהּ עֲלִילַת דְּבָרִים וְהוֹצֵא עֲלֶיהָ שֵׁם רָע וְגו' וְעָנְשׁוּ אֹתוֹ מֵאָה כֶּסֶף וְגו' (כב, יג-ט).

תוכן דברי רבינו, בפרשה זו רומזת לאנשים שיצרו הרע מתגבר עליהם ומפתה אותם להמנע מלימוד התורה בטענה שצריכים לעסוק לפרנסתם, וכאשר מוכיחים אותם על כך, הריהם מוציאים שם רע על התורה הק' וטוענים כי עסק התורה ימנע מהם את הפרנסה, ולא זו בלבד אלא שמי שנמנע מלימוד תורה יש לו כל טוב ושפע רב בביתו. והודיע הכתוב כי הקב"ה עתיד לתבוע את עלבונה של התורה, ויוכיח כי בתורה ישנם מעלות רבות ועצומות, והסיבה האמיתית לטענות אלו הם מחמת היצר"ר השוכן בקרבו ומשניא בליבו את עסק התורה.

וראה עוד בראשון לציון (משלי א, כ) שהאריך רבינו בתיאור פתוי היצר"ר המסית את האדם להמנע מלימוד התורה, כיון שמחמתה לא יהיה לו פרנסה, עכשיו או לעתיד, וכתב כמה דרגות בענין זה, עיי"ש באריכות. ונראה מדברי רבינו שאע"פ שיעקר הטענה שהעניות מצויה אצל לומדי התורה, היא נכונה ואמיתית, וכמו שכתב בפירוש בפרשת כי תבוא (הלל כו, ז) שהעניות נסבכת עם לומדי התורה, אולם מה שהאדם מסביר בזה את סיבת פרישתו מן התורה, שמה עולה שאין כל תועלת נוספת וחוזק בלימוד התורה, זהו הוצאת השם רע על התורה. שהלא כל העולם מתקיים רק בשביל עסק התורה הק', וכל הטוב הוצפון לעולם הבא ואוצרות החיים והברכה נקנים על ידה, ואם כן מדוע הוא עוזב את לימוד התורה בגלל שאין בה תועלת ממונית. ולפיכך עליו להעניש בייסורים.

ויש להוסיף עוד כי מדברי רבינו בפרשת אחרי (ויקרא יז, יד) נראה שזה גופא הטעם שלומדי התורה אינם עשירים, לפי שמעלות התורה עצומות ועליונות כל כך, עד שאינם יכולים להצטמצם בברכה גשמית.

ונראה שכל דברי רבינו כאן מוסבים על ברכה ועשירות יותר מכדי פרנסתו, אולם צרכי מחייתו והכרחיים מובטחים לאדם כאשר יעסוק בתורה, וכמו שכתב להלן בפר' האוינו (לב, ב) 'אין הקדוש ברוך הוא שואל מהאדם ללמוד תורה עד שמכין לו כדי פרנסתו'.

וכן כתב בספר 'ראשון לציון' על הנ"ך (משלי ג, כט): 'אל תחרוש על רעך רעה' ותאמר כי אם תשב עמו בבית המדרש לא ימציא לך טרף חוקך ח"ו, 'והוא יושב לבטח אתך', פירוש, כבר הבטיחך 'כל העוסק בתורה נכסיו מוצלחים כו' (ע"ז יט, ב). עיי"ן שם.

ואפילו אם ירצה לזכות בעשירות יכול לקבל זאת על ידי התורה, וכמו שכתב הרמב"ן בפר' אחרי (ויקרא יח, ד): 'דע כי חיי האדם במצות כפי הכנתו להם, כי העושה המצות שלא לשמן על מנת לקבל פרס יחיה בהן בעולם הזה ימים רבים בעושר ובנכסים וכבוד, ועל זה נאמר בשמאלה עושר וכבוד'. אולם אדם זה שאינו עושה כן, אלא עוזב את התורה כדי להרבות ממון, על כרחך שהיצר"ר שבקרבו משניא עליו את התורה ומפתה אותו להתבטל ממנה בטענות אלו, ועל כן הוא נחשב מוציא שם רע על התורה.

על פירוש זה נציין מעשה נורא שסיפר הרה"ק רבי רפאל מבערשאד ז"ע, והובא בספה"ק 'אמרי פנחס' (שער הסיפורים אות צז), שפעם היו שני אחים האחד עשיר והשני עני, ובכל פעם היה העני בא אצל העשיר ונתן לו נדבה, ואותו העני היה יושב ולומד יומם ולילה. ופעם אחת בא העני בא אצל אחיו העשיר כמנהגו, ואמר לו אחיו העשיר: 'אחי, מה יהיה התכלית ממך, שאני נתן לך בכל פעם עדיין עני, אני אתן לך בפעם אחת ר' אדומים לעסוק באיזה משא ומתן, אולי יעזור השי"ת לך ושלא תצטרך עוד למתנות'.

וכן היה שנתן לו כנ"ל והצליח במעותיו ונעשה עשיר. ופעם אחת נסע האח העשיר להתארח אצל אחיו העני וראה שנעשה גם כן עשיר והנאהו מאד, ואמר 'ברוך ה' שעזר לך שאינך צריך אל'. ואח"כ אמר לו: 'אחי, אמת שהוא טוב שהצלחת בעושר, אבל איך אתה מתנהג בלימוד התורה, האם אתה לומד כבראשונה שהיית מתמיד בלימודך'.

ואמר הרה"ק מבערשאד זצ"ל, אם היה משיב בזה הלשון, אחי חביבי מה אני יכול לעשות, מחמת טרדת הפרנסה אני מוכרח לבטל מלימודי, אז לא היה כלום. אבל הוא השיב ואמר כך: 'בא בא, ויד הייתי יושב ולומד לא הייתי עשיר'. ומיד כשדיבר דברים אלו התחיל לירד דם מחוטמו, וירד הדם הרבה מאד עד שנהיה מסוכן, והתחיל אחיו לעשות רעש עם רופאים, ואמר להם אל תעשו שום רעש, כי הכל בחינם, כי לא יהיה לי שום רפואה ואני מוכרח להסתלק מן העולם, כי התורה בעצמה באה אלי ואמרה לי: 'אתה ביישתני שבלימוד התורה ח"ו יגרום מניעת הטובה, על כן מוכרח אתה להסתלק מן העולם'. וכן היה.

בקשה: ישמח לב מבקשי ה', שזכינו לאור בקשת רבים להתחדשות מרגינה בהדפסת והפצת העלון ברחבי תבל, והיות שההוצאות מרובות בקשתנו ליטול שותפות במלאכת הקודש להקדשת העלון. ניתן לפנות בהודעה ל'קו המורשת' או באימייל g0774904173@gmail.com להנצחה ולזכות ישועה, וזכות רבינו הק' יגן בעדכם להתברך במגן האלף בכל משלח ידיכם ברוב הצלחה. הודעה: התחדש עלי גליון מדור מרתק ובו חידודים נפלאים בספר אור החיים הק' על סדר הפרשה - בכל שבוע, כדי להרבות ולהפירות דברי רבינו בין הלומדים, בין השולחים חידודים או תשובות מחכימות יוגרלו בכל שבוע כמה מספרי המכון. כאן המקום לבקש ולשתף הקוראים שכל מי שעלה בידו חידושים וביאורים בתורת רבינו, ניתנת האפשרות לשלוח אל המערכת ולהיות בין מוזכי הרבים.

היים שאל שאלות והידות על תורת ותולדות רבינו

שאלה:

מהו הסימן בגדר 'עסק התורה' בתכלית הנרצה?

חידה:

"עוף השמים יוליד את הקול" - השייכות בפרשה?

הגרלה שבועית בין הפותרים:

על שאלת השבוע - הספר החדש 'פרי תואר' כרך ג'

ועל החידה - סט 'כל הכתוב לחיים'

נא לשלוח התשובות לאימייל המערכת

לא יאוחר מיום ראשון בשעה 10 בבוקר

המנהג קדום במקהלות החסידים ללמוד "אור החיים" בקביעות מידי שבת בשבתו כבר מוזכר ע"י החיד"א (בשנת תקנ"ח) הכותב: "ובאזונינו שמענו כי זאת לפנים בפולין היו הדרשנים נוהגים לדרוש מאמרים תמוהים בהקדמות תוספות ופוסקים וחריפות, ועתה חזרו מקצתם לדרוש פשטים פשוטים, וכמה מהם שקורין בכל שבוע ספר אור החיים להרב המופלא ח"ק מהר"ח ז"ל, ומחבבין את דבריו כי הם על פי הפשט". (שם הגדולים ערך דרשות הר"ן)

פרקי חיים

אמרות טהורות וזכרון דברים מאמרי פי

כ"ק מרן אדמו"ר ד רבי חי יצחק מרחמסטריווקא זצוק"ל

בשילוב עובדות פלא שקיבל במסודה מגדולי מעתיקי השמועה בדורות אחרונים

ובראשם הוותנו הגדול כ"ק מרן אדמו"ר ד רבי יעקב יוסף מסקווידא זצוק"ל

בשגב גדולת וקדושת דבינו בעל אור החיים הקדוש – במשנתו הטהורה ומעלת ההוגים בספרו הקדוש

מענטש" [בוודאי בוודאי, זה הפירוש הנכון. כשלומדים ב'אור החיים' הקדוש, זה נכנס לתוך תוכו של האדם].

אמרות טהורות (פרשת בשלח)

עיקרי היהדות ודרך החסידות

מרגלא בפומיה דכ"ק האדמו"ר רבי יעקב יוסף מסקווירא זצוק"ל שהיה מפליג ואומר: "דאס גאנצע אידישקייט ליגט אין איין שטיקל 'אור החיים' הקדוש" [כל עיקרי היהדות גנוזים בקטע אחד שב'אור החיים' הקדוש].

וכן העיד חתנו כ"ק האדמו"ר רבי חי יצחק מרחמיסטריווקא זצוק"ל, שהיה מרגלא בפומיה: "די ערשטע חסידי'שע ספר איז 'אור החיים' הקדוש" [הספר החסידי הראשון הוא 'אור החיים' הקדוש].

אמרות טהורות (פרשת פקודי)

עוד סיפר, כי פעם הגיע לחותנו האדמו"ר רבי יעקב יוסף מסקווירא זצוק"ל ר"מ באחת הישיבות הקדושות שנהג להגיד שיעור ב'אור החיים' הקדוש לחבורת בחורים משומעי לקחו, ובאחת התקופות התהוו קשיים שהכבידו על השיעור, עד שגמר בדעתו להפסיקו. באותה עת נקלע למעון קדשו של הרבי מסקווירא ובתוך שיחתו סח על כוונתו להפסיק את השיעור הקבוע. עצר הרבי בעדו ועודדו להמשיך בהגדת השיעור, "ווייל א יעדער ווארט אין 'אור החיים' הקדוש איז א יסוד אין אידישקייט" [מפני שכל מילה ב'אור החיים' הקדוש היא יסוד בעיקרי היהדות].

אמרות טהורות (פרשת בשלח)

'שדכן' במשנת האור החיים הק'

כך סיפר כ"ק האדמו"ר רבי חי יצחק מרחמסטריווקא זצוק"ל, מאשר שמע מפי אדם שבדידיה הוה עובדא:

בהגיע מרא דעובדא לפרקו והציעו להוריו שידוכים שונים עבורו, היו שתי הצעות שצדו את לב אביו ונמשך אחריהן במידה שווה. מתוך שלא ידע לשית עצות בנפשו, נכנס אל הרה"ק רבי אהרן מבעלזא ז"ע והניח על שולחנו את שתי ההצעות, באומרו כי אין לו עדיפות לאחת מהן ורצונו שהרבי יורה לו את הנכונה והראויה להתקדם בה.

השיב לו הרה"ק מבעלזא: "אין בעלזא איז געווען, אז אין שידוכים מיטש מען זיך נישט" [בבעלזא היה נהוג, שבעניני שידוכים אין

עורך דין" לטובת כלל ישראל

דבר נורא כתב רבינו באור החיים הק' פרשת משפטים (שמות כא, יא): "ונראה לפרש פרשה זו דרך רמז... לזה קובל הכתוב בעד עם בני ישראל, למה נשתנה דינה מדין העבדים היוצאים בשש. והוא אומרו 'וכי ימכור איש את בתו לאמה', למה תגרע מדין העבדים אשר צוית שש שנים וגו'. והוא אומרו 'לא תצא כצאת העבדים' בשביעית. ולמה נמכרה בגלות המר הזה זה לנו אלף ותרע"ב, ואנחנו לא נושענו, ותן לנו משפט עבד עברי הרשום בכתוב". ותרע"ב שנים למנין שנות הגלות, בשנת ה'ת"ק נמנו.

ועל דברי רבנו בקטע זה התבטא בהתפעלות הרה"ק רבי יצחק מסקווירא ז"ע כפי שאמר נכדו כ"ק האדמו"ר רבי יעקב יוסף מסקווירא זצוק"ל: "דער 'אור החיים' הקדוש איז א גוטע פראוואניע. ער טענה'ט זיך גוט אויס פאר אידן" [ה'אור החיים' הזה הוא 'עורך דין' טוב. הוא טוען טוב ומליץ זכות בעד היהודים] שהגאולה השלמה צריכה להיות כבר למרות שאינם ראויים, כפי שהמליץ בלשון הכתוב "ויצאה חנם", אפילו אם אינם ראויים להיגאל בדין, "אין כסף", הגם שאין לבם נכסף ומשתוקק לגאולה.

אמרות טהורות (פרשת משפטים)

רוח הקודש מפעמת בפירושי האור החיים

שמעתי מכ"ק האדמו"ר רבי צבי אריה מזלאטיפולי-טשארטקוב זצוק"ל שהיה אומר, שמפעם לפעם הוא נוהג לחזור על 'אור החיים' הקדוש שבפרשת מטות, בענין בני גד ובני ראובן, כי בבארו את טענותיהם וסברותיהם רואים ממש רוח הקודש ובחוש ניכר שמדברות קדשו תואמים את כוונת הפסוקים.

אמרות טהורות (פרשת מסעי)

כוחו של האור החיים נפעל בלומד

מה שאמרו כי רבנו גזנ את 'כוח המוליד' שלו בספרו הקדוש, הכוונה שהלימוד בספר מוליד קדושה וטהרה והתעוררות של יראת שמים טהורה בלב כל ההוגה בו.

וכשאמר את הדברים לפני חותנו, כ"ק האדמו"ר רבי יעקב יוסף מסקווירא זצוק"ל, הסכים עמו ואמר: "א וודאי א וודאי, דאס איז דער פשט. אז מען לערנט 'אור החיים' הקדוש גייט עס אריין אין דער

מתערבים], והעניק לו ברכת קדשו שמשמים יעזרו לו ויכוונוהו לזיווג הנכון.

המשיך הרה"ק מבעלזא לשוחח עם האיש ובתוך הדברים שאל אותו מי השדכנים שהציעו את שתי ההצעות. השיב האיש, כי ההצעה הראשונה הוצעה על ידי שדכן פולני, ואילו ההצעה השנייה הוצעה על ידי הגה"ח רבי ברוך שמעון שניאורסאהן זצ"ל (לימים, ראש ישיבת טשעבין). נענה הרבי ואמר: "דער ערשטע שדכן איז זייער א וואוילע איד, אבער רבי ברוך שמעון קען איך און ער געפעלט מיר בעסער" [השדכן הראשון הוא יהודי נאמן מאד, אבל את רבי ברוך שמעון אני מכיר והוא מוצא חן בעיני יותר].

השלמת לימוד ספר אור החיים בכל שנה

והוסיף וחיזק את דבריו במשנת רבנו ב'אור החיים' הקדוש לפרשת חיי שרה על הפסוק (בראשית כד, יב) "ויאמר ה' אלוקי אדוני אברהם הקרה נא לפני היום ועשה חסד עם אדוני אברהם", וזו לשונו: בטוח היה אליעזר באדונו שתפילתו מקובלת, אשר התפלל (בראשית כד, ז) "הוא ישלח מלאכו" וגו', והוסיף הוא להתפלל שיהיה הוא ראוי ליעשות הדבר על ידו, כי ימצא לפעמים שתהיה מניעה לקיים דברי התפלה מצד האמצעי, לזה התפלל לאלוקי אדונו שיקרה לפניו, עכ"ל.

כ"ק האדמו"ר רבי יוחנן מרחמסטריווקא זצוק"ל מנהג היה לו, שבכל מוצאי שבת קודש היה לומד את דברי 'אור החיים' הקדוש של כל הסדרה של השבת הבאה (קונטרס התולדות שבספר 'יד אור החיים הקדוש' - בעריכת הרה"ח רבי חיים דוד באקאן שליט"א - בשם בנו כ"ק האדמו"ר רבי חי יצחק מרחמסטריווקא-ארה"ב זצוק"ל).

ובן דודו, כ"ק האדמו"ר רבי יעקב יוסף מסקווירא זצוק"ל, נהג לסיים בכל שנה את הספר מרישא ועד גמירא ולא הקפיד ללמוד בכל שבוע את דברי רבנו באותה פרשה. ואכן, ראו בחדשי הקיץ שהוא מרבה לעסוק בספר, כדי לסיימו עד לשמחת תורה (מפי בנו כ"ק האדמו"ר מסקווירא שליט"א, בשיחתו עם הגאון רבי ראובן אלבז שליט"א ראש ישיבת 'אור החיים' בירושלים).

נראה מדברי 'אור החיים' הקדוש - סיים הרה"ק מבעלזא - כי השדכן יכול להשפיע, בזכויותיו או להיפך, להועיל או לקלקל שידוך, ולכן אליעזר עבד אברהם התפלל שלא תיגרם תקלה בניגון.

הבין האיש מדברי הרה"ק מבעלזא כי רומז הוא לו, שלמרות שאינו מתערב בשידוך עצמו, הוא מורה לו עצה טובה ומרמז לו להיכן דעת קדשו נוטה - ובית נאמן קם בישראל.

אמרות טהורות (פרשת חיי שרה)

הדרכה לצאן קדשים

כ"ק האדמו"ר רבי יעקב יוסף מסקווירא זצוק"ל אף היה ממליץ לעוסקים בחינוך ובהדרכת צעירי הצאן, שברצותם לחזק ולקדש את הזקוקים להדרכה במילי דיראת שמים, שיהגו עמם ב'אור החיים' הקדוש ובאורו יראו אור. ולא דווקא בקטעים שרבנו עוסק בהם בדברי מוסר והדרכה, אלא אפילו לימוד על הסדר, כי הספר הקדוש יש בלימודו סגולת חיזוק מיוחדת ('בקדושה של מעלה' - תולדות הרה"ק מסקווירא, בעריכת הרה"ח ברוך לב שליט"א מפי הגה"ח רבי יודל ליכטער, ששמע מפי קדשו).

פעם אמר לחתנו, כ"ק האדמו"ר רבי חי יצחק מרחמיסטריווקא זצוק"ל:

"טאמער האט נאך אימיצער אין זיך א פינק פון התנגדות, דער 'אור החיים' דאס וועט איהם ארויס-רייסען. דער לערנען 'אור החיים'

הוסיף וציין חתנו כ"ק האדמו"ר רבי חי יצחק מרחמסטריווקא-ארה"ב זצוק"ל, שחותרו נהג כן גם בספר 'מאור עינים', שאף אותו למד על הסדר, ואירע שבימי פסח עסק בפרשת ויצא וכדו'. ועוד סח, כי חותרו היה נוהג לסיים את 'אור החיים' הקדוש בליל שמחת תורה לפני ההקפות, ולמחרת קודם תפילת שחרית שמעוהו שהוא מתחיל מבראשית - כי ראה בספר זה שהוא מענפי התורה ממש (מרשימות הרה"ח רבי מנדל עלפער שיחי').

הימים הראשונים יקומו עם לימוד אור החיים

בימי מחלתו האחרונה של בעל התשובה המפורסם הרה"ק רבי חיים דוד דאקטור ז"ע, בא לבקרו הרה"ק רבי שלמה מראדומסק ז"ע, ומצאו שהוא נאנח ביגונו. לשאלת ה'תפארת שלמה' לסיבת אנחותיו, השיב רבי חיים דוד: "מתייסר אני על כל אותן השנים שהעברתי לריק". ביקש ה'תפארת שלמה' לנחמו ואמר בלשון הכתוב (במדבר ו, יב) "והימים הראשונים יפלרו". התרומם רבי חיים דוד ממשכב חליו ואמר ברגש: "אנו מבקשים שיקומו הימים הראשונים, ובזכות הספר 'אור החיים' הקדוש שאני הוגה בו בכל ליל שבת - מקווה אני שיקומו".

[מקור: 'בית דלי' להרה"ח רבי יצחק דוד לידר זצ"ל; קונטרס 'תפארת בנים אבותם', בספר 'תפארת בית דוד' להגה"צ רבי משה יאיר ויינשטוק זצ"ל; ובספר 'החסידות' לרבי אהרן מרקוס ז"ל (תלמידו של ה'תפארת שלמה') מובא שתלה דבריו בזכות שהספר 'אור החיים' הקדוש שגור על שפתיו כלשונו, וכן בשיחת כ"ק האדמו"ר רבי חי יצחק מרחמסטריווקא-ארה"ב זצוק"ל, בשם הגה"ח רבי משה שלמה ווייס (בטלן) זצ"ל].

ויסע מלאך האלוקים

על אלה אני בוכיה יחד עם כל בית ישראל מבכים אנו מרה את הסתלקותו ועלותו השמימה לשיבה של מעלה של האי צדיק וקדוש משיירי כנסת הגדולה מנורה טהורה אספקלריא המאירה פאר הדור והדור ראש גולת אריאל שהקים עולה של תורה בהעמדת תלמידים רבים לתורה ועבודה תל תלפיות

מון אדמו"ר הרה"ק מרחמסטריווקא - ארה"ב

רבינו **חי יצחק טווערסקי** זצוקללה"ה

הרופא לשבורי לב הוא ירפא לשבר הגדול לכל עדת בית ישראל בארץ ובתפוצות הגולה ושתהא מיתת הצדיק מכפרת בעדנו שנזכה כולנו בנחמת ציון וירושלים

יחד עם כל בית ישראל המבכים את השד"פה אשר שרף ה' מורשת אור החיים הקדוש ולומדי תורתו